

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Gallia Vindicata, In Qua Testimoniis Exemplisque
Gallicanæ Præsertim Ecclesiæ, Quæ Pro Regalia, Ac
Quatuor Parisiensibus Propositionibus A Ludovico
Maimburgo, Aliisque producta sunt, Refutantur**

Sfondrati, Celestino

[Ort nicht ermittelt], MDCLXXXVIII.

§. III. Respondetur ad ea, quæ Maimburgus Infallibilitati Pontificiæ opponit.
cap. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38277

§. III.

Respondetur ad ea, quæ Maimburgus Infallibilitati Pontificiæ opponit. cap. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12.

S U M M A R I A.

1. Ostenditur, pro Maimburgi sententia militare paucissimos, pro nostra omnis Regionis, ætatis, & ordinis Patres & Doctores.
2. Petrum errasse, non in doctrina, sed in conversatione & exemplo.
3. Dissidium Victoris Papæ cum Asia Episcopis infallibilitati Pontificis Rom. eximie patrocinari demonstratur testimonijs Eusebij, Sozomeni, Irenæi, & Concilij Nicani.
4. Ex Cypriani Historia Infallibilitatem Pontificiam potius firmari, quàm everti sex evidentibus argumentis elucescit.
5. Liberij metu dolisque circumventi causam infallibilitati Pontificiæ frustra opponi, quatuor solidis argumentis evincitur.

I.

Pponit primò Maimburgus: sententia, quæ Infallibilitatem profitetur, paucorum est: & fermè eorum tantùm, qui trans montes habitant, Italiæ, Romæque vicini: quique vestigijs Cajetani, Baronij ac Bellarmini Cardinalium inhæsere. Ubi ex adverfo infinita est acies aliorum, qui ex omnibus Italiæ, Poloniæ, Belgij, Germaniæque Universitatibus, ac Galliæ præsertim, infallibilitati adversantur.

Resp

Resp. Hæc est prima Maimburgi velitatio, majori semper arte, quam virtute pugnantis. Auget suarum partium copias, nostrarum premit. Cajetanum, Bellarminum, Baronium quasi nostri agminis Duces ostentat, purpurâ videlicet & novitate suspectos, perinde ac si isti sententiæ nostræ auctores essent. At verò tantum abest, ut istos inter Duces habeamus, ut ne quidem inter milites receperimus. Quando enim toto hoc opere, ubi tot Doctorum nomina recitavimus, vel semel Cajetani, aut Bellarmini, aut Baronij auctoritate usi sumus? Tanta est fiducia causæ nostræ, ut ne omnibus quidem purpuratis, quamvis doctrinâ præcipuis locus in castris nostris sit. Magnus utique Bellarminus, magnus Cajetanus, & quibus Maimburgus vix fimbriam sustentet; & tamen cum de Pontifice agimus, nihil eorum auctoritati tribuimus. Irenæus, Ignatius, Tertullianus, Hieronymus, Augustinus, Patresque Chalcedonenses, & quidquid antiquæ illi ac florenti Ecclesiæ ornamento fuit, momenta nostra & rationes sunt; Antiquitate, sanctitate, & doctrinâ non qualicumque, sed supremi fastigij nitimur, nec quidquam purpuræ aut Dignitati damus, victoriâ extra factum contenti. Gallicanæ Ecclesiæ ac Parisiensis Universitatis quænam mens ac sententia fuerit, jam supra ostendimus. Si Gallicanæ Ecclesiæ nomine nuperum Parisiensem Conventum intelligat, vicit Maimburgus. Si verò Gallicana Ecclesia ea sit, quæ in Concilio Lugdunensi ac Lateranensi locuta est, quæ ad Innocentium X. scripsit; quæ Synodis Turonensi, Aurelianensi, Trecenti, Pontigonensi, Melodunensi; ac Parisiensi fidem explicavit, quæque temporibus Irenæi, Aviti, Caroli Magni, ac Bernardi effloruit, si, inquam, hæc dicenda est Ecclesia Gallicana; multo que illi præferenda, quæ paucos ante annos Parisijs convenit metu percussa, libertatis expers; vicimus nos, Galliæque Ecclesiam sub nostris signis habemus. *Sed*, inquit Maimburgus, *Infiniti sunt Doctores, qui negant Pontificem infallibilem esse.* Amabo te, ex infinitis illis aliquos mihi exprime, & nominatim appella. *Gersonem*, inquit, *Almainum, Dionysium Carthusianum, Toftatum, Illyricum, Cardinalem Cusanum, Cameracensem, Florentinum, Æneam Sylvium, & Adrianum VI.* Hoc est totum Maimburgi agmen; nam quod de Episcopis Galliæ ac Universitate adjungit, jam in superiori paragrapho invictis testimonijs ostendi,

M m

Galliam

Galliam pro nobis esse; & nota Maimburgum Heroas suos nominasse; quos cum paucissimos habeat, imò subornatos, ut postea videbimus, supplet numerum jactantiâ verborum; additque infinitos alios esse. Sed singulos, quos nominat, expendamus. *Dionysius Carthusianus* apertè infallibilitatem agnoscit, nam in ea verba: *Ego pro te rogavi &c. Luca 2.* Ex his verbis, inquit, sumitur argumentum, quòd fides Romane Ecclesie, quam in ea Petrus plantavit, sit in ea usque in finem duratura. Tostatum quod attinet; Concilio Basileensi adhuc juvenis, & necdum infulâ insignis interfuerat, & Senis Theses viginti ex intima Theologia depromptas Eugenio coram defenderat; sed cum illis errores aliquos aspersisset, eosque Eugenius diplomate notasset, adèd impotenter id tulit, ut scripto in suarum thesium defensionem libro, cui titulus defensorium: *In Pontificiam auctoritatem etiam invectus est, & cum non obtinisset, quod petijt (ea est fragilitas præstantium ingeniorum, ut cum eorum placitis resistitur, animi offensionem concipiant) non potuit adeò ingenio imperare, ut non acerbius rem in contrarium egerit.* Ita loquitur Spondanus. (a) Cœterum ubi primus impetus deferbuit, successitque juventuti prudentior ætas; sententiam Tostatus mutavit, & cum veritate in gratiam redijt, ac Pontificiæ auctoritati subscripsit; sic enim scribit: (b) *Quia Petrus erat Pastor, & populus debet talem tenere fidem, qualem Pastor constitetur, & Petrus futurus erat Universalis Pastor; voluit Christus, quòd confessio esset per Petrum solum, ut innuatur, quòd talis fides tenenda est, qualem prædicat Romana Sedes, quæ est Caput & Mater Ecclesiarum, cui Petrus præfuit.* Ergo Abulensis quòque saltem infularus, purgatoque passionibus animo noster est; & si adolescens, ac iratus cum Maimburgo sensit, maturâ tamen ætate, pacatâque errorem correxerit. Thomas Illyricus ex seraphica familia Doctor nostrarum quòque partium est, sic enim scribit: (c) *In qua (sacra videlicet scriptura) si minus peritè aut parùm caudè aliquid fortè dixerim, emendari cupio à te, qui Petri fidem & sedem tenes. Si autem libellus meus Apostolatus tui iudicio improbabitur; quicumque me inculpate voluerit, se imperitum, vel malevolum, vel etiam non Catholicum comprobabit.* Cardinalem Cusanum quod attinet; illum quòque torrens Basileensis aliquandiu rapuit, sed tandem sibi ac veritati restitutus, egregiè apertèque pro illa scripsit,

(a) Spondanus ad ann. 1443. n. 10. (b) Tostatus in Evang. Matth. c. 16. q. 16.
(c) Thomas Illyr. in clyp. adv. Luth. epistolâ ad Adrianum VI.

scripsit, sic enim loquitur: (a) *Cum unus sit per Orbem Principatus, qui suo priori adhxere debeat, Romana videlicet Sedi, erit necessario Catholica Ecclesia illa, quæ prima Sedi Petri adhaeret. Quare mea salutis nostræ necessaria remansit hætenus & remanebit veritatis Columna..... nullus de Romana Ecclesia, aut quod ipsa unquam à fide erraverit, aut per quamcumque sedem fuerit reducta, comperiet: sed sicut alia ab ipsa aliquoties recesserunt, in erroremque inciderunt, ita per Principatum fortissimum Petri debiles demum confortati in fide ad ejus Unionem reducti sunt: unde infallibilitati refugium est in unione esse cum Principe in Ecclesia.* Petrus Alliacensis, quem Maimburgus Cardinalem Cameracensem appellat, non fuit tantum, sed totius Universitatis nomine pro Pontificia infallibilitate egregie peroravit, cujus verba paulò antè à nobis producta sunt. *Aneas Sylvius*, quæ juvenis & factionibus Basileensium implicitus scripserat, ante & post Pontificatum revocavit, ut ex ejus Bulla, (b) cujus suprâ fragmentum dedimus, manifestissimum est.

Ex omnibus ergo Doctoribus, quos Maimburgus ad stipulari suæ causæ gloriatur; tres tantum supersunt, videlicet, Adrianus VI. cum adhuc Lovanii doceret: Johannes Gerson, & Almainus. En totam Maimburgi familiam! Adrianus non ex proposito hanc questionem tractat; sed incidenter tantum, & vix tribus lineis respondendo ad objectionem. Almainus eo tempore scripsit, quo inter Julium II. & Ludovicum XII. discordiæ flagrabant, sicque facile fuit, ut Almainus calamum in eam partem flecteret, quæ Principi gratior, maximè totâ Galliâ in Pontificem armatâ, & certatim non militibus tantum, sed etiam Theologis ad stipendia currentibus: idque solemne jam scholis est; quot enim calamis pro Ludovico Bavaro, pro Henrico Navarreo, pro Ludovico XIV. contra Vaticanum pugnatum est? quippe omnibus piscari aliquid in turbido volentibus. Unus Gerson est, cujus pietati & doctrinæ nihil obijci potest: sed & istum nimius Zelus abripuit; cum enim videret Pontifices suâ potestate abuti, ideoque Ecclesiam infinitis malis confictari; hoc unum remedium credidit, si illos coërceret, & in arctum redigeret injecto fræno, merituque Concilij. Eâ fermè ratione, quâ Romani, cum Reges nimiam licentiâ grassarentur,

M m 2 statum

(a) Cardinalis Cusanus de usu calic. ad Bohem. epist. 2. (b) Pij II. Bulla retractatoria, quæ reperitur in Bullario.

statum Monarchicum in Democraticum transtulere, peiori remedio, quam malo; nunquam enim gravioribus casibus jactati sunt, donec confunderentur civili bello, & pro uno Rege tot Principes passi, quot Cives novarum rerum avidos.

At, inquit Maimburgus, *Infiniti alij sunt, qui asserunt Pontificem falli posse.* Ego credam Maimburgo infinita memoranti, quando ne decem quidem bonâ fide recitavit? Sed age videamus, unde infiniti illi Maimburgo super sint. Noster est Angelicus Doctor cum toto Dominicanorum ordine. Noster Seraphicus cum tota Seraphica familia. Noster Anselmus cum tota Benedictina Schola. Nostra Societas tota cum innumeris ex ea Doctoribus. Nostra Germania, Italia, Hispania, Gallia (adeo ut ante Concilium Constantiense nemo non infallibilitatem è Gallis docuerit teste Archiepiscopo Marca superius citato, & Theophilo Raynaudo) nostri Patres; quorum ne unum quidem pro se Maimburgus citavit inopiâ testium, quos alioquin diligentissimè collegit. Unde ergo infiniti illi, quos suos esse Maimburgus jactavit? & si infiniti; cur tres solum producti, qui Maimburgo adhærent, illique extra Gerfonem ferè ultimæ fortis inter Doctores? quis enim est Carthusianus, & Adrianus, qui Thomæ Aquinati, Bonaventuræ, Anselmo, Bernardo, & tot alijs in Gallia Synodis non dico præponi, sed ne quidem æquari possint? Quanto meliori, majorique ratione dicere possumus, idque non nostro, sed aliorum indubitato testimonio, infinitos esse, qui nobiscum sentiant? Id enim Suarezius (a) asserit, quo in Societate nemo doctior, modestiorque: *Veritas Catholica est, inquit, Pontificem definitentem ex Cathedra fidei Regulam esse, quæ errare non potest. Ita docent hoc tempore omnes Catholici Doctores; & censeo rem de fide esse certam.* Gregorius quoque de Valentia: (b) *Hæc veritas adeo continet summam & Caput totius Christianæ Religionis, ut nemo Catholicus esse possit, qui illam non amplectitur.* Theophilus Raynaudus Gallus: (c) *Frustra plures Theologos conquiram, cum omnes numerari possint, quotquot ante Concilium Constantiense storuere, nam anteriores unanimiter docuere, Definitiones Pontificias etiam abque Generali Concilio editas facere rem de fide.* Marca Archiepiscopus

(a) Suarez. de fide. d. 5. sect. 8. n. 4. (b) Valentia tomo 3. Th. d. I. p. 7.
(c) Raynaudus in opusc. *ἀντὸς ἐφ' αὐτῶν* p. II.

piscopus Tolosanus, & postea nominatus ad Episcopatum Parisiensem dicit (a) hanc esse opinionem generaliter receptam & approbatam à Romana Ecclesia, & scholis Christianitatis, quaque in Italia, Hispania, alijsq; Provincijs Christiani Orbis docetur, exceptâ solâ antiquâ Sorbonâ; imò jam quòque in Sorbona doceri. Ex his omnibus palam est, quàm pauci sint illi, qui Maimburgi sententiæ subscribunt, & quantum absit à veritate, cum innumeros esse dicit.

II. *Opponit 2.* Pontifices Romani sunt Petri successores; nec majori privilegio donati, quàm ipse Petrus. At Petrus in fide erravit. Id enim S. Paulus ad Galatas 2. testatur his verbis: *Cum autem venisset Cephas Antiochiam, in faciem ei restiti, quia reprehensibilis erat . . . . sed cum vidissem, quòd non rectè ambularet ad veritatem Evangelij, dixi Cephæ coram omnibus: si tu, cum Judeus sis, cogis Gentes judaizare, &c.*

Resp. Multis modis hoc argumentum peccat; nam primò petitum est ex pharetra hæreticorum; Cerinthis videlicet, Porphyrij, Gnosticorum, & Lutheranorum, quibus millies à Catholicis etiam primitivæ Ecclesiæ, Hieronymo videlicet, Tertulliano, alijsque responsum est: quis verò pudor, copias, & signa cum hæreticis jungere impugnando Vaticano, ac repetere toties rejecta? aut quis non suspecta habeat argumenta, non tantùm profana, sed etiam impiâ manu suggesta, atque à Patribus improbara? Sed hoc solemne Maimburgo, vix enim aliquid reperies ex proprio depromptum, & non à Centuriatoribus mendicatum, vivit alienâ, imò profanâ quadrâ. *Secundò.* Procedit quòque ex incertis, cum tamen certissima promississet: incertum enim, quis ille sit Cephas, nam multi negant esse Petrum. Incertum quòque an tota illa Pauli reprehensio, Petrique simulatio non ex condicto fuerit inter utrumque Apostolum, ut videlicet, cum Judæi viderent Petrum reprehendi, eumque acquiescere, secum reputarent, non esse ijs, qui Christianam Religionem suscipere, convictu, cibisq; Gentilium abstinendum; & ita quàmplurimi Patrum præsertim Græcorum, & inter Latinos S. Hieronymus (b) hoc dissidium explicant. Nec verò inter sanctos hujusmodi simulatæ culpæ & reprehensiones novæ & inauditæ sunt. Sic in vitis Patrum de

M m 3

S. Ar-

(a) Marca dans la memoire pour defendre le theses du College de Clermont en l' année 1662. (b) V. S. Hieronym. epist. 89. ad Augustin.

S. Arsenio legimus; is ex aula recens pede in alterum genu coniecto cum Monachis sedere consueverat: indecens id reliquis visum, nec tamen audebant tantillæ rei tantum hominem admonere: alium ergo ex primarijs Monachorum subornant, qui eundem gestum inter sedendum exhiberet, & in hunc velut incompositum, rudemque disciplinæ, graviter Abbas inuestus est, Arsenio, qui propè assederat, rubore suffuso, ac pedem sensim demittente. Idem ab Apostolis factum Patres Græci agnoscunt Judæis corrigendis. Meruit igitur Petrus reprehendi, ut Monachus, de quo diximus; at culpâ subornatâ, merèque externâ. Sed hæc Hieronymi, aliorumque Patrum, non mea est sententia, & solum eo sine producta, ut ostendam Maimburgum ex incertis procedere. *Tertio.* Sed quidquid de errore Petri fuerit, verus an simulatus, nihil hoc exemplum ad rem facit. Malè Petrus fecerit, at non malè docuit, nec Paulus eum reprehendit, quòd non rectè ad veritatem Evangelij docuerit, sed quòd non rectè ad veritatem Evangelij ambulaverit: hoc est, vitam & mores instituerit; & ideo Tertullianus hæreticis hoc ipsum obijcientibus respondit: *Hoc fuisse vitium Conversationis, non verò Predicationis: sed nos non de moribus & vita quærimus, sed de doctrina; & in hanc solum negamus cadere errorem posse.* Possunt Pontifices malè vivere, possunt alios exemplo corrumpere; sed non possunt malè & contra fidem docere, & ideo jubemur facere, quæ dicunt, non quæ faciunt. Nec Christus oravit pro Petro, ut ejus sanctitas, sed ut ejus fides non deficeret. Cùm ergo non teneantur fideles mores Pontificum imitari, sed tantum doctrinæ & præceptis acquiescere, mirum non est, voluisse Christum, ut moribus quidem labi possent, at non fide. Malè ergo Maimburgus causam fidei, morumque miscuit, & vitia morum transtulit ad vitia fidei, qui paralogismus ferè perpetuus est in omnibus Maimburgi argumentis, adeò ille aut quæstionem non intellexit, aut intelligere non voluit, ut securius falleret.

III. *Opponit 7. (a)* Dissidium Victoris Papæ, cum Asiæ Episcopis. Res sic habuit. Romæ, toròque Occidente ex traditione à S. Petro accepta festum Paschæ Lunâ decimâ quartâ Martij, aut post illam agebatur, semper tamen Dominicâ die, quâ Christus revixisse creditur.

(a) Maimb. §. 8.

creditur. At Asiæ Episcopi, juxta traditionem uti dicebant S. Jo-
hannis Apostoli, Pascha Lunâ decimâ quartâ Martij celebrabant
ex præscripto Mosâicæ legis, quacunque die incidisset, etiam ex-
tra Dominicam, idque ut Synagogæ jam exauctoratæ aliquid
deferrent honoris, in re haud adeo magna; & Summi Pontifices,
qui ante Victorem federant, Anicetus videlicet, Pius, Hyginus,
Teleporus, Sixtus, hunc Asianorum morem æquo animo tulerant.
Sed Victor Primus coactâ Romæ Synodo (a) abrogandum
censuit; ratio, quæ Victorem ad id faciendum permovebat, ea
potissimum fuit: *tum* quòd Quartadecimani hanc permissionem teste
Nicephoro (b) in necessitatem ac præceptum verterent, damna-
rèntque erroris Occidentales: *tum* quòd hâc occasione Montanistæ,
aliique etiam Romæ *Judaismum latentè inducere conarentur*, ut ait
Tertullianus. (c) Has ergo ob causas Victor (quem Maimburgus
alibi *egregium & admirabilem Pontificem* vocat, cum videlicet necdum
Romæ indignaretur) Asianis Episcopis præcipit, ut Dominicâ die
juxta Romanam traditionem festum Paschatis peragant, anathema
minatus, nisi obediant. Tantòque major eos excommunicandi
causa subesse videbatur, quòd nollent totius ferè Orientis & Occi-
dentis sententiæ & Decretis acquiescere, quæ in omnibus toto
Orbe Synodis sancita erant procurante Victore, sic enim testatur
fragmentum Synodi Palæstinæ sub Theophilo apud Bedam tom.
2. libro de celebratione Paschæ. Irenæus præsertim idem cum
Victore sentiebat, videlicet festum Paschatis Dominicâ die obeun-
dum esse (id enim significant ea Eusebij verba: (d) *illud quidem
defendit solo Dominico die Resurrectionis Domini Mysterium esse celebrandum*)
non cessavit tamen repetitis litteris, donec Victorem permovit, ut
jam latam excommunicationem suspenderet; Polycratem enim
Episcopum Ephesinum (qui maxime Victori repugnabat) & cum
eo Asiaticos Episcopos fuisse à Victore anathemate percussos, tam
clare ab Eusebio asseritur, ut negari vix possit. Sed tamen &
illud liquet, fuisse operâ studioque Irenæi pacem inter Polycratem
& Victorem compositam, revocatâque censuras, & Asianos suis
ritibus permisos, eâ tantum conditione, ne uti priùs Romanam
consue-

(a) Anno 199. (b) Nicephor. lib. 4. cap. 30. (c) Tertullian. de præscr. cap. 52.
(d) Euseb. lib. 7. cap. 24.

consuetudinem hæresis damnarent. Id Sozomenus (a) testatur. Porro, inquit, exortam olim controversiam sapientissimè mihi videtur dissolvissè Victor tunc temporis Romanorum Episcopus, & Polycarpus Smirnenfis (error est Typographi, & legendum Polycrates: Polycarpus enim jam viginti annos ante Pontificatum Victoris Martyrio obierat) ut singuli festum, prout consueverant, celebrantes, à mutua inter se communione nequaquam discederent. Cæterùm cum procedente tempore huic consuetudini Asiaticæ se iterùm error misceret, ejusque prætextu induci Judaismus inciperet; Patres Concilij Nicæni hanc consuetudinem hæresi Quartadecimanæ adscripserunt. Jam ex hoc Victoris cum Asiaticis dissidio, ita Maimburgus argumentatur. Asiani Episcopi Ductore Polycrate, Victori obtemperare noluerunt, quamvis ferio imperanti, minantique censuras, imò & infligenti, nec tamen inter hæreticos ante Concilij Nicæni sententiam habiti sunt; non ergo tunc temporis credebant Pontificem infallibilem esse; cur enim non obtemperarent, si crederent errare non posse? imò hanc solius esse Concilij prærogativam, nam modò post Concilij Decretum hæresis damnati sunt.

Resp. Multifariam solvi potest hæc Maimburgi Oppositio, quamvis non tam sit Maimburgi, quàm Launoij, & Protestantium, qui hoc ipso Polycratis exemplo cum Victore dissidentis usi sunt.

Primo igitur tantum abest, causam nostram exemplo Victoris destrui, quin potius validè adjuvetur. Pugnabant contra Victorem non Asiæ tantùm Episcopi, sed etiam Joannis Apostoli, Philippi Diaconi, Polycarpi, Traseæ, Sagaris, aliorumque Episcoporum & Martyrum exempla, ac traditiones, Pascha Lunâ decimâ quartâ celebrantium. Vicit tamen Romani Pontificis sententia, ostenditque eventus, ac Nicæni Concilij Decretum, non Pontificem errasse, sed eos, qui tantis exemplis utebantur, nec cogitabant claves Regni Cælorum, ac custodiam fidei non Joanni, nec Philippo, aut Polycarpo, sed Petro ejusque successoribus commissam; quando ergo Pontifex errabit, si tunc non erravit, quando præter tot Episcoporum ac Martyrum exempla, illius etiam auctoritate convinci videbatur, qui supra pectus Domini recubuerat, cui omnia Divina secreta sunt revelata? eritne aliquandò auctoritas major,

(a) Sozomen. lib. 7. cap. 19. Idem fatetur de Marca lib. 3. cap. 9.

major, quæ Pontifici opponi possit, quàm Johannis Apostoli? & & si hæc contra Pontificis Decreta nihil valuit, quæ alia valebit? quis credat aliquandò casurum, quem immotum videt, cum tam validè impelleretur? Exemplum ergo Victoris causæ nostræ egregiè patrocinator.

Secundo. Victoris sententia aut vera, aut falsa fuit? si falsa; non solus Victor, sed totus cum illo Occidens, Oriensque (Asiâ exceptâ) imò Concilium Nicænum erravit, quod cum Victore decrevit. Si vera; non ergo Victor erravit, sed qui Victori repugnabant: quod ergo argumentum ab eorum auctoritate duci potest, quos constat errasse? aut apud quas gentes falsis ac errantibus testibus causa aliqua non tantum probata est, sed etiam vicit? Planè in nulla logica, multoque magis in nullo Tribunali hæc consequentia probabitur: *Papa errare potest, quia hoc dicunt falsi & erronei testes.*

Dices. Nemo Asianos pro hæreticis habuit, quod nollent Pontifici obtemperare, ergo extra hæresin licet credere, aut etiam factò profiteri, Pontificem errare posse.

Resp. In sententia Asianorum duo considerari ac distingui oportet: primum, quòd decimaquartâ Lunâ Pascha celebrarent etiam extra Dominicam. Secundum, quòd huic ritui errorem miscerent, dicerentque id ad fidem pertinere, & qui aliter agerent, fidei derogare. Id certum est ex epistola Polycratis ad Victorem, quam recitat Eusebius: (a) *Isti, inquit, omnes (Johannes videlicet, Philippus, &c.) diem Paschatis decimâ quartâ Lunâ celebrabant ex Evangelij præscripto, & secundum regulam ac normam fidei. . . . his qua nobis ad terrorem obijciuntur, minime conturbor; mei enim majores dixerunt, oportere magis DEO obedire, quàm hominibus. Ubi vides Polycratem hunc morem asserere tanquàm ex Evangelij præscripto, præceptoque Divino, ac secundum regulam fidei provenientem. Ex quo conseqebatur, Occidentales, imò pleròsque Orientalium, contra legem Evangelicam, præceptum Divinum, normamque fidei agere, qui planè error contra fidem erat, & ut talis à Victore damnatus, atque anathemate percussus: pergit enim Eusebius: *His ita gestis, Victor Romana Urbis Episcopus omnes Asiæ, vicinarumque Provinciarum Episcopos tanquàm contraria recta fidei sentientes à Communione abscindere conatur.* Vibrato anathemati intercessit Irenæus, effecitque apud Polycratem,*

N n lycratem,

(a) Eusebius lib. 5. cap. 23.

Iycratem, ut hunc errorem deponeret, neque eum ritum ad fidem crederet pertinere. Apud Victorem verò, ut Asiaticam consuetudinem ferret errore jam liberam: & utrumque persuasit: convenitque inter Victorem & Polycratem; sic enim Sozomenus scribit: (a) *Porro exortam olim controversiam sapientissimè mihi videtur dissolvissè Victorium temporis Romana Ecclesia Episcopus, & Polycarpus Smirnenfis (lege Polycrates ut supra memini) nam ex communi consilio placuit, ut singuli festum prout consueverant celebrantes, à mutua inter se communiione nequaquam discederent. Ergo post Victoris aut intentatas, aut vibratas Censuras, Irenæo præsertim agente, respuit Polycrates, cessavitque contumacia; & Victor quòque passus est eam consuetudinem retineri, postquam desijt cum errore misceri. Jam ergo ad Maimburgi oppositionem facilè respondeo: non idèò Polycratem cæteròque Episcopos Asiæ pro hæreticis habitos non esse, quòd Ecclesia crederet, Pontificem falli posse, ac illi impunè resisti; sed quia, ut vidimus, respuit Polycrates, cessavitque contumacia, ac Victor consuetudinem ferendam censuit errore purgatam. Quemadmodum pari omninò ratione, Communio sub una specie, ac Consecratio in fermentato sunt ritus innocentes, nec fidei adversantur, & idèò diu multumque in Ecclesia usurpati, prohibiti verò, ubi in hæresin desierunt. Cæterum Irenæus, qui eo tempore florebat, pacemque inter utramque Ecclesiam composuit, non solùm Pontificis Decreto quàm primùm accessit, verùm etiam Pontificiæ infallibilitati insigne testimonium præbuit, simulque, qui tunc primæ illius Ecclesiæ sensus esset, egregiè aperuit; sic enim loquitur: (b) *Ad Romanam Ecclesiam propter potentiorè Principalitatem necesse est convenire omnem Ecclesiam, hoc est, eos, qui ubique sunt fideles, in qua semper ab his, qui sunt undique, conservata est ea, que est ab Apostolis traditio. Nihil ergo Asiatica concertatio contra nos facit, sed plurimùm pro nobis; ex illa enim constat, jam primoseculo, & recenti adhuc ac illibata Apostolicà doctrinà sanctissimo Pontifici ac Martyri Victori, apud quem nihil adulatio aut fastus poterant, certum, fixumque fuisse, teneri fideles in rebus ad disciplinam, fidemque spectantibus Decretis Pontificijs acquiescere, & nisi facerent, arceri ab Ecclesia posse, non expectatà Concilij sententià, & quamvis Polycrates,**

(a) Sozom. lib. 7. cap. 19. (b) S. Irenæus lib. 3. contra hæreses cap. 3.

aliique Asiatici initio restiterint, constat tamen istos errasse, ac tandem veritate convictos esse.

IV. *Opponit 4.* (a) Exemplum S. Cypriani Episcopi & Martyris Carthaginensis, aliorumque quam plurimum Africae Episcoporum, qui Decretum Stephani Papæ de hæreticis non rebaptizandis nullo modo recepere; neque tamen aut Cyprianus, aut Firmilianus, aut Dionysius Alexandrinus, Athanasius, Optatus, Cyrillus Hierosolymitanus, Basilius, aliique Asiae, Africaeque Episcopi pro hæreticis habiti sunt; donec in Arelatenfi, Nicæno, ac Constantinopolitano Concilijs Baptisma hæreticorum repeti prohiberetur. Constat ergo Patres, tertij, quarti, quintique sæculi ejus sententiæ fuisse, ut crederent, ultimum ac Decretorium de causis fidei judicium non penes Pontificem, sed Concilium esse. Ita Maimburgus ex Launoio & Centuriatoribus argumentatur, quod ferè perpetuum apud hunc Auctorem. Additque S. Augustinum (b) apertè testari, S. Cyprianum, qui Stephano Pontifici non cesserat, cessurum tamen fuisse, si eo tempore questionis hujus veritas eliquata & declarata per plenarium Concilium fuisset. Censuit ergo non tantum S. Cyprianus, sed etiam S. Augustinus, in causis fidei dirimendis majorem esse Concilij, quam Pontificis auctoritatem, ultimumque judicium non ad hunc, sed ad Concilium pertinere.

Resp. Superfedeo historiâ Cypriani pertexendâ, quam in Regali Sacerdotio (c) fusè prosecutus sum, & ad solam Maimburgi argumentationem respondebo. Nam *Primò* mirari lubet hujus hominis inconstantiam. Quandiù nulla Galliam inter Romamque simulas erat; nemo extollendæ Pontificum Majestati Maimburgo flagrantior. Imò hoc ipso Cypriani exemplo confutandis Calvinistis utitur: (d) *Abeo, inquit, tempore, quo Stephanus rebaptizari hæreticos vetuit, error Cypriani in hæresin transijt, &c.* Ubi verò oriri inter Romam, Galliamque dissidia cœpere, Pontifice Ecclesiasticam libertatem contra Regios Ministros protegente; Maimburgus continuò nullâ curâ causæ melioris ad Regios transire, & hoc ipsum Cypriani exemplum, quo nuper pro veritate, nunc contra veritatem urgere.

N n z *Osdem*

(a) Maimb. §. 10. (b) S. Augustin. lib. 1. de Bapt. contra Donat cap. 4. (c) Regale Sacerdot. lib. 3. §. 9. n. 4. (d) Maimb. dans sa 2. lettre sous le nom de Francois Romain.

O fidem temporum, non Evangeliorum! ut cum Beato Hilario exclamem: Quis non videt Maimburgum hac agendi, scribendique ratione corrupisse, quidquid olim contra Calvinistas disputaverat? quam enim fidem præstabant contraria differenti? Ergo Maimburgus jam Gallus, jam Romanus, jam Hispanus est, jam totus, jam ex dimidio Catholicus, ac in omnem vultum compositus, utcunque aulae placuerit; at veritas semper est eadem. *Secundo.* Idem Cyprianus, quem Maimburgus Romanæ Cathedræ opponit, cum tranquillo animo esset, nec indignatione agitato, egregie pro ejusdem Cathedræ infallibili auctoritate scripsit; sicut enim epistola 55. ad Cornelium loquitur: *Navigare audem & ad Petri Cathedram, usque ad Ecclesiam principalem, unde Unitas Sacerdotalis exorta est, nec cogitare eos esse Romanos, ad quos perfidia non possit habere accessum.* Hæc Cyprianus serenâ adhuc facie: at perturbatâ contrarium scripsit: quæro ergo, cur malis Cypriano credere irato & offenso, quàm integro, pacatôque? *Tertio.* Cyprianum, omnesque, qui illi contra Stephanum Papam adhærebant, certum est, errasse, ac postea mutatis sententijs respuisse; de Cypriano id clarè S. Augustinus insinuat *epist. 48. ad Vincentium, & lib. 2. contra Donatistas.* De Dionysio verò, aliisque Episcopis, qui prius cum Cypriano senserant, mutasse sententiam certum est, ex testimonio ejusdem Augustini, (a) Dionysij ipsius Patriarchæ Alexandrini, ac præsertim S. Hieronymi, qui ita scribit: *Illi ipsi Episcopi, qui rebaptizandos hæreticos cum ipso statuerant (hoc est cum Cypriano) ad antiquam consuetudinem revoluti novum emisere Decretum.* Habemus ergo Cyprianum (aut saltem Cypriani sectatores) & errantem, & erroris poenitentem, quæro ergo cur malit Maimburgus, Pontificiam auctoritatem cum Cypriano errante impetere, quàm cum Cypriano poenitente defendere? non agnoverit Cyprianus Cathedræ infallibilitatem: esto; at tunc erravit, quis verò prudens errorem in exemplum, ac imitationem sibi proponat? & quàm misera est causa, quæ sustineri alijs rationibus non potest, quàm exemplis errantium? *Quarto.* Sed & nimium hoc argumentum probat, quippe illo contra intentionem Maimburgi sequeretur, non Pontificem tantum, verum etiam Univerfale Concilium errare

(a) S. August. contra Crescon. lib. 3. cap. 3. Dionys. apud Euseb. lib. 7. cap. 9. S. Hieron. in Dialog. contra Lucifer.

errare posse. Scribit enim Maimburgus etiam post Arelatenſe & Nicænum Concilium, ſententiam de rebaptizandis hæreticis fuiſſe ab Athanaſio, Baſilio, Cyrillo Hieroſolymitano aliſque deſenſam. Et quidem de Baſilio res eſt clara; nam Concilium Nicænum ſtatu-
 rat *canon. 19.* omnium hæreticorum baptiſma validum, nec repe-
 tendum eſſe, exceptis Paulianiſtis: idque etiam teſtatur S. Hiero-
 nymus contra Luciferianos; & ratio eſt, quia ut notat S. Innocen-
 tius I. *epiſtolâ 22. cap. 5.* Paulianiſtæ non baptizabant in nomine Patris
 & Filij & Spiritûs Sancti, & tamen nihil obſtante Decreto Nicæno
 negari vix poteſt tam S. Baſilium, quàm S. Athanaſium omnium
 Arianorum Baptiſmum reſpuiſſe, quamvis in nomine Patris & Filij
 & Spiritûs Sancti Baptiſmum conferrent. Verba S. Athanaſij hæc
 ſunt: (a) *Ariani in periculum veniunt, ne amittant integritatem Myſterij, de
 Baptiſmo autem loquor; Patrem enim verum illi non pronuntiant, eò quòd negant
 aliquid ex ipſo exiſtere ſimile ipſius ſubſtantia: negant quoque verum filium,
 aliumque ex non entibus ſibi commiſcentes in Baptiſmo proferunt . . . . non enim
 in Patre & Filio tribuunt Baptiſma Ariani, ſed in Creatore & Creatura. Sicut
 ergo Creatura diverſum quid à Filio eſt, ita diverſum quid à vero Baptiſmate eſt,
 quòd ab illis exſtimatur dari, tameſi nomen Patris & Filij, quia illa in ſcripturis
 vident, ſimulent ſe nominare; non enim, qui ſimpliciter ait, Domine, is eſt, qui
 donat legitimum Baptiſma, ſed qui nomen exprimit, & veram fidem habet . . . . .*
 Ita quoque, qui cum Ario ſentiunt, etiamſi recitent ſcripta, proloquanturque ipſa
 nomina, fruſtrantur, illuduntque eis, qui ab ipſis Baptiſmum accipiunt. Vides
 hic S. Athanaſium aperte profiteri, nullum eſſe Baptiſmum Arianor-
 um; quia licet Evangelicâ formulâ baptizarent, non tamen
 Evangelicâ fide. Sed adhuc clariùs loquitur S. Baſilius; ſic enim
 habet epiſtolâ ad Amphiloſochium *canon. 47.* *Encratita, Saccophori, &
 Apotactita ſubijciuntur eidem rationi, ſicut Novationi; quia de illis editus eſt canon,
 eſſi diverſus; nos autem unâ, eadẽmque ratione eos omnes baptizamus. Si
 autem prohibita eſt apud nos hæc rebaptizatio, ſicut & Romanis alicuius Oecu-
 menica Synodi gratiâ, noſtra tamen ratio vires obtineat. Eos igitur in Eccleſiam non
 admittimus, niſi in noſtrum Baptiſma baptizati fuerint. Ne dicant in Patrem &
 Filium & Spiritum Sanctum baptizati ſumus, qui quidem DEUM malorum eſſe-
 ctorem eſſe exiſtimant. Vides Baſilium poſt Concilium non ſolum
 Arelatenſe, ſed etiam Nicænum credidiſſe rebaptizandos eſſe hæ-*

N n 3 reticos

(a) S. Athanaſ. ſerm. 3. contra Arian.

reticos, quantumvis rectâ formâ Baptismi usos. Si ergo ex Maimburgi sententia idem Pontifex falli posse credendus est, quia post ejus Decretum nihilominus Cyprianus, aliique ab Hæreticis baptizatos iterum tingebant; an non æquè concludi poterit, etiam Concilia Oecumenica falli posse, quia post Nicænum Decretum Athanasius & Basilius baptismum repetebant? & planè duo illi Athanasius & Basilius, si doctrinam, peritiâque scripturarum aestimes, centum Cyprianis anteponi debent; Cyprianus enim inter Gentilium sacrilegia consenuerat, & provecâ jam ætate, ac Neophytus Episcopatum adeptus est, tenuitque annos decem. Si ergo Conciliorum infallibilitati nihil derogat, Athanasium, Basilium, aliisque à Maimburgo numeratos sententiam docuisse, imò & in opus deduxisse, Nicænis Canonibus adversam; ita nihil Pontificiæ infallibilitati adimitur, si contra Stephani Decreta Cyprianus, aliique Africæ Episcopi moliti aliquid sunt. Quidquid ergo Maimburgus pro Concilio responderit, ego pro Pontifice respondebo. Si dicat errasse Basilium; dico ego errasse Cyprianum. Si dicat, credidisse Basilius, Nicænum Canonem ad Oeconomiam, hoc est, ad disciplinam, non fidem spectare, sicque pro more Regionum mutari posse, ac propterea nec ipsum Basilius, nec Athanasium hæresis damnatos esse; dicam ego idem censuisse Cyprianum, eandemque ob causam, quamvis Stephani Decretis aliquandiu obsisteret, nunquam tamen fuisse hæresis postularum, idque S. Augustinus quàm plurimis locis in eo commendat, quòd videlicet sententiam suam ita defenderit, ut tamen contrariam nec damnandam crediderit, nec propterea à Romana Communione secesserit: Stephanus ergo Papa ita hæreticos baptizari prohibuerit, ut tamen, qui eos baptizarent, hæresis non damnaret; quòd si Cypriano, aliisque Episcopis, qui cum illo sentiebant, anathema indixit, contumaciæ hæc pœna, & quòd antiquam Ecclesiæ consuetudinem everterent, non hæresis fuit. *Quintò.* Imò ex hac ipsa Cypriani historia Majestas, ac auctoritas Pontificia omni ratione superior, omnisque expertis erroris vehementer elucescit. Quantus Cyprianus? quàm eloquens, quàm sanctus, quot Synodorum, atque Episcoporum, qui postea Martyrio defuncti sunt, auctoritate munitus, quantisque rationibus ex sacris litteris succinctus? & tamen quàm-

quàmprimùm suas opiniones, quantumvis veritatem apprimè imitarentur, Romanæ sententiæ prætulit, in errores prolapsus est totâ Ecclesiâ damnatos; unicum Stephani Decretum paucis verbis conceptum omnibus illis argumentorum, Episcoporum, Synodorum, Martyrùmque cohortibus præpotuit, Româ iterùm Carthaginem, Africâque vincente. Si ergo etiam Cypriani, etiam integræ, pluresque Synodi clarissimis Episcopis atque sanctissimis instructæ agminatim cadunt, imò Africa tota errore involvitur, quoties Romanæ faci oculos claudit, quid rogo de alijs erit, qui nihil habent, quod cum Cypriani ingenio, doctrina, eloquentia, sanctitate componi potest? Omnes Africa, Mauritania, Numidiæ, Ægypti, Cappadociæ, Ciliciæ, Galatiæ, Phrygiæque Episcopi Ductore Cypriano hallucinantur, quàmprimùm à Pontifice Romano secedunt; quis ergo erroris securus erit? Evolve totam historiam Ecclesiasticam, paucos reperies, qui noluerint acquiescere Romæ definitis; & isti pauci semper errarunt; frustra ergo extra hunc portum salutem quæris, ubi omnes naufragium passi. Errat Polycrates, errat Cyprianus, errat Polycarpus, errat Firmilianus, errat Dionysius, errant denique caduntque, quotquot cum hac palma luctantur; quis neget invictam esse immotamque? stetit, victique jam mille sexcentos annos, millies concussa, millies quassata, quis neget perpetuam fore? si vitrum, non adamas esset, dudum cessisset tot malleos experta. *Sexto.* Ex quibus omnibus facile jam colligas, quid Maimburgo responderi debeat Cypriani casu exultanti. *Resistit Pontifici.* Fateor, sed idem erravit, ac postea poenituit. *Non credit Pontificem infallibilem esse.* Concedo, at æquè non credidit Baptismum, quem hæretici conferunt, validum esse. Si ergo non idem Baptismus hæreticorum invalidus est, quia Cyprianus credidit invalidum esse; ita non idem Papa fallibilis est, quia Cyprianus fallibilem esse credidit. Quod si error Cypriani nihil nocet Baptismo, ita error Cypriani nihil nocet Pontifici. Et si teste Augustino, idem Cyprianus circa Baptismum erravit: *Quia illo tempore questionis istius veritas nondum eliquata & declarata per Universale Concilium fuerat, cui & ipse sine dubio crederet.* Idem ego de Pontificis auctoritate infallibili dicam; eo enim tempore, quo Cyprianus tanto æstu, quantus Martyrem non decuit, in Pontificem fereba-

tur;

tur; quæstionis istius veritas de Pontificis infallibilitate nondum
 eliquata & declarata per Concilium Universale fuit, videlicet
 Chalcedonense, Constantinopolitanum, utrumque Lugdunense,
 Florentinum, ac Lateranense, nondum unanimi Patrum consen-
 su; quibus omnibus & ipse Cyprianus cederet, si jam viveret.
Sed nemo Cyprianum fuisse hæreticum dixit. Merito, nam nec Stephanus
 dogma fidei constituit, sed solum prohibuerat, *contra Antiquam Ecclesia
 consuetudinem aliquid innovare.* An parum tibi videtur errare, qui Pon-
 tificem non audit, nisi etiam hæreticus sit? Quid miraris errasse
 Cyprianum circa hanc quæstionem, cum nondum discussa, exacte-
 que librata fuerit, quando ipse Augustinus (a) fatetur, etiam
 Concilia errare: *Nisi primò diutius per Orbis terrarum Regiones multis hinc
 atque hinc disputationibus & collationibus Episcoporum pertractata fuerint.* Ubi
 nota loqui Augustinum de Concilio plenariò. Cum verò S. Augu-
 stinus, quoties hoc argumentum, factumque Cypriani præ mani-
 bus habet, videtur Concilium plenarium requirere: optimo jure
 id facit, quamvis enim sola Pontificis auctoritas de Cathedra
 loquentis sufficiat decidendæ veritati, non sufficit tamen ijs revin-
 cendis, qui Pontificis auctoritatem pro suprema & infallibili non
 agnoscunt. Quemadmodum scriptura omnino erroris expers est,
 sufficitque omni dubio expungendo; si quis tamen scripturas, aut
 humani ingenij partem esse dicat, falsòque obnoxias: alijs argu-
 mentis, aliisque auctoritatibus, quàm ex scriptura petitis opus
 fuerit. Papa ergo infallibilis; si quis tamen infallibilem neget
 (negabit verò omnis, qui defendendo errori animum obstinaverit)
 ei convincendo Concilij opus erit; quamquam qui semel Pontifi-
 cem exclusit, non tam Concilium amat, quàm hujus obtentu
 moras, induciàsque errori, & forsan hæc ipsa mens Cypriano fuit,
 nullum aliud in terris iudicium præter Divinum admittentis; sic
 enim scribit: (b) *Habeat omnis Episcopus pro licentia libertatis, & potestatis
 sue arbitrium proprium, tanquam judicari ab alio non possit, cum nec ipse possit
 alium judicare; sed expectemus Universi iudicium Domini Nostri JESU Christi,
 qui unus & solus habet potestatem, & proponendi nos in Ecclesia sua gubernatione,
 & de actu nostro judicandi.*

Opponit s.

(a) S. August. de Baptif. contra Donatist. lib. 2. cap. 4. (b) S. Cyprian. in
 Conc. Carthag. Anno 256. aut secundum alios 258.

Opposit. Liberij casum. Victus exilij tædio Arianae hæresi subscripsit, Athanasium damnavit, vocem homousij expunxit; duasque epistolas, alteram ad Constantium Imperatorem Arianae hæresis Protectorem: alteram ad Semi-Arianos Episcopos, quibus eorum doctrinam vehementer commendat. Et idem tam S. Hilarius, quàm S. Hieronymus Liberium Semi-Arianae hæresis postulant. Imò Ecclesia Romana tanquàm hæresis manifestum Pontificatu dejicit, surrogatque Felicem. Postquàm Maimburgus hæc de Liberio dixisset, insultat, illudique, non victori tantum, sed etiam hostem calcanti similis, nullâ Dignitatis reverentiâ. Pergit enim dicere: *Neminem Arianam hæresin aliis professum esse: ex fastigio in abyssum procidisse: ab Hilario punctim casimque anathemate percussum esse: Et mille alia, superbo potius, ac impotente adversario, quàm historico digna, etiamsi vera essent; quantò igitur indigniora, cum palam falsa? Vix inter ipsos Calvinistas reperias acerbius, amariusque insultantem Pontifici.*

Resp. Hæc Maimburgi Oppositio tria complectitur: quorum primum verum quidem est, sed nihil ad rem ac propositum facit. Reliqua verò tam falsa, ut magis non esse possint. Verum est, Liberium peccasse; sed hæreticum fuisse, aut hæresin ex Cathedra professum esse, plusquàm alienum à veritate, quod ex dicendis patebit. Nam primò ipse Maimburgus in historia Arianismi, ubi ex proposito Liberij casum examinat, fatetur: (a) *Liberium nullo modo Semi-Arianorum hæresi subscripsisse, imò constantissimè Filij consubstantialitatem propugnasse, idque tam clarum esse, ut nemo prudens de hoc dubitare possit.* Quid amabo ab eo tempore, quo Maimburgus historiam Arianismi scripsit, Liberius deliquit, ut quem nuper hæresis purum, nunc reum faciat? Historiam Maimburgus, an fabulam & Comœdiam scripsit, roties vertente Theatro? an forsan opinionum probabilitas, quæ hæctenus Theologiam, nunc quòque historiam in Protheum vertit, ut quæ nuper vera, nunc falsa appareant? *Secundò.* Quòd si daremus, Liberium hæresi subscripsisse; quandò formulæ Sirmiensi subscripsit, damnavitque Athanasium; quid aliud sequeretur, quàm Pontifices si metu, poenisque urgeantur, absitque Libertas decidendi, posse in errorem labi? at de hoc nobis nulla est quæstio;

○ ○

quæ-

(a) Maimburg. lib. 4. dell' Arianisme.

quærimus enim de Pontifice libero, sui que juris, nec inter pœnas, ac tormenta loquente, nam nec Leges Romanæ confessionem admittunt, supplicij expressam. De Liberio autem ita loquitur Athanasius: (a) *Liberius post exactum in exilio biennium inflexus est, missusque mortis ad subscriptionem inductus.* Et S. Hieronymus: (b) *Liberius tediis victus exilij, &c.* Si ergo erravit Liberius, metu erravit, de quo casu nulla nobis est quæstio, nam metus etiam Concilia corrumpit, quæ tamen Maimburgus vult omnis erroris expertia. Concilium Ariminense quantumvis quadringentis Episcopis frequens, à Romano Pontifice convocatum, ejusdemque Sedis præidentibus Legatis nunquid multò magis Liberio, quàm Ariano errori favit, non omisâ tantùm, sed penitus exterminatâ voce Consubstantialis? tanto utriusque Orbis, Occidentis videlicet, ac Orientis consensu, ac Catholicorum partim luctu, partim pudore, ut S. Hieronymus in hæc verba proruperit: (c) *Tunc Ufia nomen abolitum, tunc Nicæna fidei damnatio conclamata est, tunc ingemuit totus Orbis, & se Ariannum esse miratus est.* Et Severus Sulpitius: (d) *Hilarius, inquit, ubi advertit extremum fidei periculum, Occidentalibus deceptis, Orientales per scelus vinci, &c.* Taceo alia Conciliorum errantium, nec à Sede Romana approbatorum exempla. Quæro quid istis Concilijs defendendis dicturus sit Maimburgus, quod defendendo Liberio non æquè, multòque magis sufficiat? nam si metum prætexat, multò is major in Liberio fuit, quàm in Synodo Ariminensi, in hac enim quadringenti cum metu pugnârunt, victique sunt; at Liberius unus & solus fuit; multò verò facilius unius fugam, quàm multorum excuses. Tertio. Sed demus Liberium Arianam hæresin animo recepisse (quod tamen falsum esse paulò post ostendemus) num idem illam ex Cathedra docuit? hoc est juxta explicationem Maimburgi à me verbatim hîc ex Gallico redditam: (e) *Num, inquam, tanquam magister ac Doctor omnium fidelium, & causâ in pluribus Congregationibus, Consistorijs, Synodisque suorum suffraganeorum, Cardinalium ac Doctorum examinâtâ, ac petitis etiam Universitatum Consilijs. Sed præcipuè per solemnem, publicâque preces Spiritus sancti gratiâ & assistentiâ definivit, decrevit, imperavitque omnibus Christi fidelibus, ut Arianam fidem amplecterentur,*

nega-

(a) S. Athanasius epist. ad Solitarios. (b) S. Hieronym. in Chron. (c) S. Hieron. contra Lacifer. (d) Sev. Sulp. lib. 2. sacræ hist. (e) Maimb. ch. 6. initio.

negarētque Filium esse Patri æqualem? Audeat ne hoc Maimburgus dicere? & si non audet, qui ergo Liberij exemplo dici potest, Papam ex Cathedra docentem errare posse; cum ex cathedra docere, sit omnia illa præstare, quæ modò ex Maimburgo recensuimus, & quæ nunquam præstitit Liberius? Ubi enim Synodi? Ubi Collegia Cardinalium? ubi Bullæ & imperia Divinitatem Filio abrogantia? Liberius inter fastidia exilij, Liberius inter pœnas & supplicia, ac tortorum manus, Liberius dolis, metūque circumventus; hoc est ex Cathedra docere, & Pontificem agere? Aliud ergo est errare, aliud errorem docere; & de doctrina nobis, non de errore sermo est. Erravit Petrus, cum Christum negavit, sed non propterea docuit Christum negandum esse. Erravit Marcellinus, cum thura Idolis incendit; sed non decrevit Idolis adolendum esse. Erravit quoque Liberius, cum Athanasium damnavit, cum Sirmieni formulæ subscripsit, nec metu purgari potest, vix privatis permisso: sed nego Liberium Arianam labem ex Cathedra docuisse, multò minus imperasse, & in hoc tamen tota quæstio versatur. *Quarid.* Causa ergo Liberij sic habuit. Nulla hæresis, ut Ariana, speciosius incessit, ac pluribus dolis velata aded, ut cautissimos falleret. Quis enim nescit, & Constantinum Principem aliàs æqui amantissimum, & Concilia Hierosolymitanum, Mediolanense, Ariminense, & alia doctissimis Episcopis referta Arianis fraudibus circumventa, ac simili ferè culpâ, quæ Liberium involvit, decepta fuisse? aded ut S. Hieronymus testetur, totum Orbem, quamvis ignarum, invitumque ingemuisse, Arianum se factum. Quid ergo mirum, unum hominem ijs rebus cecidisse, quibus tot millia capta fuerunt? præsertim exilij, ærumnisque fractum, & ided facile pro honestis captantem, quæcunque simul prodesse. Simulabant Ariani se Catholicos esse, ac pristinis erroribus renuntiasse: Filium DEI, non esse Creaturam, sed DEUM, æternum, Patri per omnia similem: & denique quidquid Catholici vellent, à quibus etiam sibi formulas fidei præscribi patiebantur. Id solum poscebant, ut Orthodoxi eâ voce *Consubstantialis* abstinerent, & Athanasius condemnaretur. Id ut persuaderent, hæ rationes in medium producebantur. *Vocem Consubstantialis nec in scripturis, nec in Patrum commentarijs reperiri: indignum esse unius vocula pretio*

tot corporum & animarum millia perire, ac Religionem civili bello consumi. Quid referret unam vocem & novam, & hactenus inauditam, nec necessariam taceri, si de re ipsa constaret? an verò Religio de vocibus, & non potius de rebus esset? Præsertim cum ea vox evertenda potius quam fulcienda Religioni serviret, eâ quippe Sabellianos abuti, ac Personarum unitatem inducere. Hæc non absque ratione dici videbantur, habebantque faventes Imperatores; & quid dico Imperatores? ipse S. Augustinus, (a) quo nemo cum Ariana hæresi feliciter conflixit adversus Pascentium Arianum agens; profitetur se illius fidei subscripturum, si nullâ aliâ re erret, quam omissione vocis Consubstantialis. Athanasium quod atinet, criminationes ei impositæ tot coloribus veritatem imitantibus obducebantur, ac tam multis Conciliorum Cæsarumque præjudicijs adjunctæ erant, ut mirum esset non credi, fallerentque prudentissimos; præsertim cum illi ipsi Episcopi Athanasium accusarent, quos constabat fidissimos amicorum fuisse; quæ causa fuit, ut Constantinus illum Treviros deportaverit interceptæ annonæ reum. Hæc Liberium permovere. Cum enim Arianam hæresin, eosque omnes, qui Filium DEI esse, ac per omnia Patri similem, anathemate damnasset, credidit publicæ paci unius Athanasij ac voculæ exilio innocenter litari posse. Subscripsit ergo primæ formulæ Sirmiensis. Nihil eâ speciosius dici legique poterat, nec ullo mendacio, hæresi que sædabatur. Omittebat tantum vocem *Consubstantialis*. Hoc Liberij delictum; quia tamen communi Catholicorum sensu causa Athanasij cum causa fidei conjungebatur, & vox homousij tessera erat, quæ Catholicos, Arianosque distinguebatur; hinc à multis creditum est, Liberium Arianae hæresi consensisse. Quæro jam ex Maimburgo, qua in re Liberius hæreticus fuerit? Quod Athanasium damnaverit? at damnare innocentem injustitia est, non hæresis; nec Liberius ob fidem Athanasium, sed ob alia damnavit, quæ illi objectabantur, & ferè qualia superioribus annis Alecænsi & Apamiensi Episcopis: Athanasium enim pertinaciæ, superbiæ, seditionis, imò & Magiæ, & cædium postulabant. Quod cum Arianis communicaverit? at Catholicos se simulabant, Ario, ejusque hæresi abjuratis; non ergo tamquam cum Arianis, sed cum Catholicis societatem junxerat. Quod de-

ceptus

(a) S. Augustinus epist. 174.

ceptus sit, & pro Catholicis habuerit, qui hæretici erant? at decipi non hæresis est, sed imprudentia: num solum Liberium, & non potiùs totum Orbem deceperant? & quæ tam cauta innocentia, ut falli non possit? nemo Chrysoptomum hæreticum dixit, quòd Monachos Origenistas, Catholicam Religionem egregiè mentitos tantâ curâ contra Epiphanium defenderit, sinûque exceperit. Si quis Calvinista Catholicum se ferat, néque id tantùm voce, sed etiam corollâ precatoriâ de manu pendente, cruce fronti impressâ, sacrâ bullâ ad collum demissâ, aliisque Catholicorum ritibus: tûque hâc specie, pompâque pietatis deceptus eum pro Catholico habeas, cum eoque communices; quis propterea Calvinistam te dicat? tantùm nec ampliùs fecit Liberius, species illum, colôrque deceptit, mendacio veritatem imitante. Quòd vocem *Consubstantialis* omitti sileri que permiserit? at eâdem ratione Augustinum tantum Arianorum hostem damnaveris, quippe eandem silere paratum: nec silentium veritatis dici hæresis potest, præsertim cùm quis rem ipsam fatetur, nec enim fides de vocibus, sed rebus est: & Liberius eâ ratione omiserat, quòd persuasus esset, eâ Sabellianos abuti eliminandæ Personarum distinctioni. Non negabat Liberius Filium ejusdem esse cum Patre substantiæ, imò qui hoc negaret, anathemate percusserat; sed sileri tantùm eam vocem ferebat tamquàm novam, in scripturis non repertam, Sabellianis propriam, facemque discordiarum, ut Ariani jactabant, quæ quidem omnia aut fallâ erant, aut malignè explicata, sed fallentium culpâ, non decepti. Non excuso Liberium, quippe aut incautum, aut mollem & fastidio pœnarum pacem præ bello amantem; sed aliud est improvidum, inconstantem, mollémque, aliud hæreticum esse. Hoc nunquàm Maimburgus de Liberio probabit, illa non excuso. Et hæc quidem de Liberio suffecerint. Pergit Maimburgus de Vigilio & Honorio, de Bonifacio VIII. Adriano VI. & Pio II. dicere, quæ non solum in Regali Sacerdotio, verùm etiam in superiori dissertatione à nobis refutata sunt, & ideò repetere non vacat.